

CUDRAS

Center for Universal Drug Researches
Approaches & Studies

بولتن مخدری جهان

شماره ۱۰ دی ۱۴۰۰

- پرخطرترین شهرهای جهان
- تهدید مخدری افغانستان و میانمار برای هندوستان
- انتشار شاخص جهانی سیاست مخدری
- شاخصه‌های مقدماتی شخصیت اعتیادآور

مقدمه:

رصد مداوم، منظم و دقیق روندها و تحولات در زمینه سیاست‌گذاری مخدری برای تقویت سیاست و دیپلماسی مخدری هر کشور لازم و ضروری است. اطلاع پیدا کردن از جدیدترین تحولات سیاست مخدری جهان، قوانین جدید و تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی از یکسو می‌تواند باعث بهبود ارتباط میان کشورمان و دیگر طرف‌ها در این عرصه شود و از سوی دیگر نیز تجربیات مختلف جهانی اعم از موفق و شکست خورده را به نحوی منطقی و به‌دور از هیاهوهای رسانه‌ای پیش چشم ما قرار می‌دهد.

با در نظر گرفتن این مهم، موسسه کادراس در سال ۱۴۰۰ به عنوان جدیدترین محصول خود اقدام به تعریف واحد جدیدی تحت عنوان «بولتن مخدری جهان» با هدف مستقیم تأثیر گذاری و تقویت دیپلماسی مخدری جمهوری اسلامی ایران کرده است. در این مجموعه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصلی‌ترین اقدامات دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و ابتکارات فراملی را از نظر گذرانده خواهد شد و کارشناسان موسسه می‌کوشند معنا و مفهوم پدیده‌ها و سیاست‌های مذکور را به صورت روندی و براساس رویکردی کل‌نگرانه مورد تحلیل قرار دهند. در این راستا از همه صاحب نظران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به این حوزه درخواست می‌کنیم تا با مطالعه این مجموعه، موسسه کادراس را در جریان دیدگاه‌های خود درباره این محصول جدید قرار دهند. راه ارتباطی :

info@cudras.ir

مرکز تحقیقات، رهیافت‌ها و مطالعات - (CUDRAS) Center for Universal Drug Researches, Approaches and Studies .¹
بین‌المللی مواد مخدر (کادراس)

². Wholistic

پرخطرترین شهرهای جهان

پایگاه اطلس جهان در ماه گذشته در گزارشی نوشت انواع مختلف فعالیت‌های جنایی خشونت آمیز، یک مکان را هم برای ساکنان آن و هم برای گردشگران خارجی که از آن مکان بازدید می‌کنند خطرناک می‌کند. همانطور که مشخص است، جنگ (درگیری و خشونت) و صلح نمی‌توانند با هم در یک منطقه وجود داشته باشند و اعمال مجرمانه، تهدیدی بالقوه برای صلح در هر نقطه‌ای از جهان محسوب می‌شود. این مقاله به معرفی ۱۰ شهر خطرناک دنیا که بالاترین میزان قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر را دارند، می‌پردازد. بیشتر این شهرها دچار مشکل تولید یا فروش و قاچاق مواد مخدر هستند. اسامی این شهرها به همراه کشور آن‌ها به شرح زیر است:

سالایا، مکزیک

تیجوآنا، مکزیک

سیوداد خوارز، مکزیک

سیوداد اوبرگان، مکزیک

ایراپواتو، مکزیک

انسنادا، مکزیک

سنت لوئیس، ایالات متحده آمریکا

اوروپان، مکزیک

فیرا د سانتانا، برزیل

کیپ تاون، آفریقای جنوبی

۱- سلایا، مکزیک - ۱۰۹,۳۹ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

شهر سلایا با جمعیتی بالغ بر ۶۳۹۰۵۲ نفر در جنوب ایالت گواناخواتو مکزیک واقع شده است. در حال حاضر، سلایا با نرخ قتل ۱۰۹,۳۸ قتل در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفر، به عنوان خطرناک‌ترین شهر جهان شناخته می‌شود. گزارش شده است که افزایش خشونت در این شهر به دلیل تلاش‌های کارتل نسل جدید Jalisco برای از بین بردن رقیب خود کارتل سانتا روزا د لیما برای کنترل قاچاق مواد مخدر و سرقت‌های بزرگ بنزین است.

۲- تیجوانا، مکزیک - ۱۰۵,۱۵ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

شهر تیجوانا در ایالت باخا کالیفرنیا در غرب مکزیک قرار دارد و دومین شهر بزرگ این کشور است. این شهر همچنین پربازدیدترین شهر مرزی جهان است که با شهر سن دیگو واقع در ایالت کالیفرنیا آمریکا، ۲۴ کیلومتر مرز مشترک دارد. دومین شهر خطرناک جهان تیجوانا است که نرخ قتل ۱۰۵,۱۵ قتل در هر ۱۰۰,۰۰۰ در آن به ثبت رسیده است.

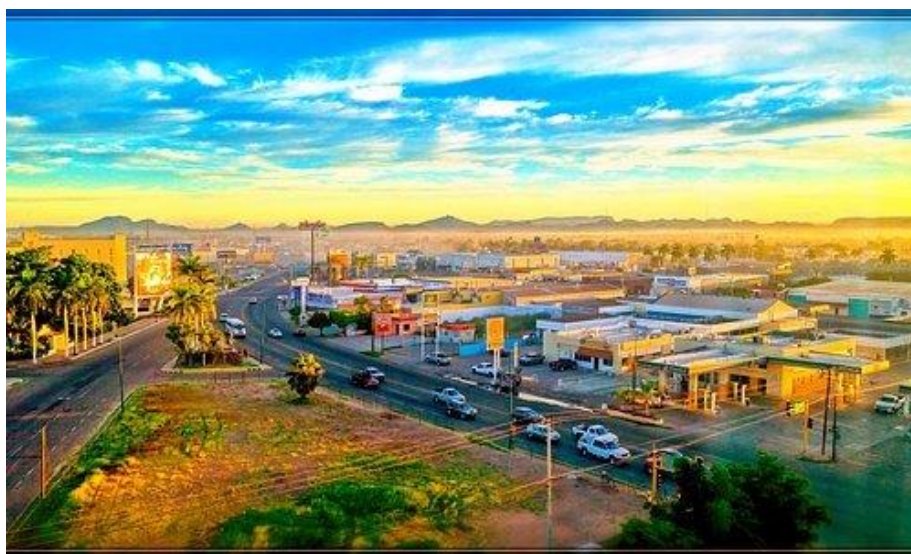
شهر تیجوانا به فقر شدیدش معروف است و بسیاری از جنایات فجیع مانند تجاوز جنسی، آدم ربایی، قتل و ... در آن گزارش شده است. اعتقاد بر این است که این حجم بالای خشونت در شهر عمدتاً به دلیل قاچاق انسان و تجارت مواد مخدر است که توسط باندهای مختلف انجام می‌شود. همچنین خشونت ناگهانی نیز اغلب بین دو باند رقیب (کارتل تیجوانا و سینالوا) در این شهر رخ می‌دهد.

کارتل تیجوانا که پایگاهش در تیجوانا است، به عنوان گسترده‌ترین و خشن‌ترین گروه جنایتکار مکزیکی شناخته می‌شود. در مقابل، کارتل سینالوآ مستقر در کولیاکان در ایالت سینالوآ مکزیکی نیز یک کارتل بین المللی قاچاق مواد مخدر است که در بسیاری از ایالت‌های مکزیکی و شهرهای مختلف در سراسر جهان فعالیت می‌کند.

۳- سیوداد خوارز، مکزیکی - ۱۰۳,۶۱ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

شهر سیوداد خوارز که معمولاً به آن خوارز گفته می‌شود، با جمعیتی بالغ بر ۱۵۱۲۴۵۰ نفر پرجمعیت‌ترین شهر در ایالت چیهواوا مکزیکی است. خوارز بدترین شهر برای زنان در مکزیکی در نظر گرفته می‌شود، زیرا خشونت علیه زنان در این شهر طی سال‌ها به طور چشمگیری افزایش یافته است. در حال حاضر، خوارز با نرخ قتل حدود ۱۰۳,۶۱ قتل در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفر سومین شهر خطرناک جهان است. در گذشته، خوارز با کلپ‌های شبانه و ... به ساکنان شهر ال پاسو ایالت تگزاس آمریکا خدمت می‌کرد، اما افزایش اخیر در نرخ جرم و جنایت منجر به فروپاشی صنعت گردشگری شهر شده است.

۴- ایراپواتو، مکزیکی - ۹۴,۹۹ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

ایرپواتو که در پایه تپه آرانداس قرار دارد، در مرکز ایالت گواناخواتو مکزیک واقع شده است. این شهر متوسط مکزیک با نرخ قتل حدود ۹۴,۹۹ قتل در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر، پنجمین شهر خطرناک جهان در نظر گرفته می‌شود. گزارش شده است که افزایش خشونت در شهر به دلیل جنگ‌های مکرر بین کارتل سانتا روزا د لیما و کارتل نسل جدید جالیسکو است.

چندین ویدئو منتشر شده، تیراندازی دسته جمعی در بارهای این شهر توسط مردان مسلح را نشان می‌دهد. مقامات پلیس محلی نتوانسته‌اند این خشونت فزاینده را مهار کنند و این موضوع را به دولت فدرال واگذار کرده‌اند، اما تا به امروز، دولت فدرال نتوانسته است از افزایش خشونت در شهر ایرپواتو جلوگیری کند.

۵- انسنادا، مکزیک - ۹۰,۵۸ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

انسنادا سومین شهر بزرگ در ایالت باخا کالیفرنیا در کشور مکزیک است. در حال حاضر، انسنادا ششمین شهر خطرناک جهان با نرخ قتل حدود ۹۰,۵۸ قتل در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر است. گزارش شده است که افزایش خشونت در شهر نیز به دلیل نبردهای کارتل‌های رقیب یعنی کارتل سینالوآ و کارتل جالیسکو نوئوا و بقایای سازمان آرلانو فلیکس است که در حوزه قاچاق انسان و تجارت مواد مخدر فعالیت دارند.

۶- سنت لوئیس، ایالات متحده آمریکا - ۸۷,۸۳ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

سنت لوئیس در نزدیکی میسوری و رودخانه می سی سی پی، دومین شهر بزرگ در ایالت میسوری ایالات متحده آمریکا است. سنت لوئیس در حال حاضر هفتمین شهر خطرناک جهان با نرخ قتل حدود ۸۷,۸۳ قتل در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر است. سنت لوئیس که یکی از خطرناک‌ترین شهرهای ایالات متحده است، بالاترین میزان قتل و بالاترین مصرف مواد مخدر را در کل این کشور دارد. به گفته رئیس پلیس این شهر، حدود نیمی از حملات و ۶۷ درصد از کل قتل‌ها عمدتاً در یک منطقه مثلثی کوچک در بخش شمالی شهر رخ می‌دهد.

۷- اوروآپان، مکزیک - ۷۲,۵۹ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

اوروآپان که در نوک غربی ارتفاعات Purepecha قرار دارد، دومین شهر بزرگ و دومین شهر پرجمعیت در ایالت میچوآکان مکزیک است. شهر اوروآپان با نرخ حدود ۷۲,۵۹ قتل در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر، مرگبارترین مکان در میچوآکان و هشتمین شهر خطرناک دنیا در نظر گرفته می‌شود که شاهد درگیری‌های منظمی بین کارتل جالیسکو نوئا و چندین گروه جنایتکار دیگر است که همگی می‌خواهند بر مسیرهای قاچاق مواد مخدر (کوکائین و فنتانیل) کنترل داشته باشند.

۸- فیرا د سانتانا، برزیل - ۶۷,۴۶ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

فیرا د سانتانا با جمعیتی بالغ بر ۶۱۹۶۰۹ نفر، دومین شهر پرجمعیت در ایالت باهیا برزیل است. شهر فیرا د سانتانا با نرخ قتل حدود ۶۷,۴۶ قتل در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر نه تنها دارای بالاترین میزان قتل در برزیل است، بلکه در حال حاضر نهمین شهر خطرناک جهان نیز هست.

۹- کیپ تاون، آفریقای جنوبی - ۶۴ قتل در هر ۱۰۰ هزار نفر

کیپ تاون که در ساحل خلیج تبیل قرار دارد، پایتخت قانونگذاری و دومین شهر بزرگ آفریقای جنوبی است. کیپ تاون در حال حاضر دهمین شهر خطرناک جهان با نرخ قتل حدود ۶۴,۰۰ قتل در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر است. تقریباً ۱۳۰ باند مختلف در این شهر وجود دارد و گزارش شده است که بیش از ۱۰۰ هزار نفر با این باندها درگیر هستند. بسیاری از جنایات مربوط به مواد مخدر و خشونت گروهی نیز در شهر کیپ تاون رخ می‌دهد.

تهدید مخدری افغانستان و میانمار برای هندوستان

بحران‌های اقتصادی و سیاسی در افغانستان و میانمار، شرایط را برای قاچاقچیان موادمخدر فراهم کرده و هند، در حال آماده شدن برای مقابله با افزایش قاچاق مواد مخدر از این دو کشور است. «ساتیا نارایا پرادهان»، رئیس اداره مبارزه با مواد مخدر هند گفت، دولت این کشور نگران این است که با قدرت‌گیری طالبان در افغانستان، تجارت موادمخدر افزایش یابد. طبق گزارش‌ها، افغانستان منبع ۸۰ درصد هروئین و تریاک در جهان است؛ این کشور همچنین تولیدکننده مقادیر زیادی از حشیش بوده و تولید متامفتامین ارزان قیمتش از گیاهان محلی روز به روز در حال افزایش است. پرادهان گفت: «طالبان در روزهای اول گفت که جلوی قاچاق مواد مخدر را می‌گیرد، اما در عمل چنین اتفاق نیافتاده و اساساً به نظر نمی‌رسد ممکن باشد.» با بحران اقتصادی و قطع کمک‌های جهانی در افغانستان، احتمالاً مردم این کشور بیش از پیش به تجارت موادمخدر وابسته خواهند شد. پرادهان گفت: کار طالبان برای عمل به وعده‌ای که داده است، بسیار سخت خواهد بود.

تنها در ماه سپتامبر، سه تن هروئین افغانستان در مرز هند کشف شد. میانمار که زمانی به عنوان تولیدکننده هروئین شناخته می‌شد، حال به یکی از منابع اصلی مواد مخدر صنعتی تبدیل شده است. از کودتای نظامی یکم فوریه سال گذشته و به وجود آمدن بحرانی اقتصادی، تولید متامفتامین به دو شکل افزایش چشمگیری داشته است. تایلند در شش ماهه نخست سال ۲۰۲۱، نسبت به دوره مشابه در سال قبلش، ۷۳ درصد متامفتامین بیشتری از میدا میانمار ضبط کرد؛ با این حال، قیمت مواد مشتق از متامفتامین کاهش یافت و از فراوانی این مواد مخدر خبر داد. در ماه اکتبر نیز بیش از ۵۵

میلیون قرص مخدر در کشور لائوس در همسایگی میانمار و تایلند کشف و ضبط شد که بزرگترین کشف این چنینی در آسیا به حساب می‌آید. پرادهان افزود: قاچاق از مبدا میانمار خطری بسیار جدی است که از آغاز بی‌ثباتی سیاسی، در حال افزایش بوده است. ما قاچاق بیشتری را پیش‌بینی می‌کنیم.

انتشار شاخص جهانی سیاست مخدری

به ابتکار کنسرسیوم بین‌المللی سیاست مخدری از این پس معیاری جدید با عنوان «شاخص جهانی سیاست مخدری» برای سنجش بنیان‌های نظری و نیز تأثیرات عملی سیاست‌های مخدری هر دولت در جهان تدوین و به صورت سالانه منتشر می‌شود. این شاخص به مقایسه عملکرد کشورهای مختلف می‌پردازد و نشان می‌دهد سیاست مخدری هر دولت تا چه میزان با اصول سازمان ملل متحد از جمله حقوق بشر، سلامت و توسعه همخوانی دارد. بدین ترتیب این شاخصی مکانیزمی برای ارزیابی و پاسخگویی در زمینه سیاست مخدری است. ۷۵ شاخص جزئی این شاخص را تشکیل می‌دهد.

و در نهایت این تعداد در ۵ شاخص کلی تر خلاصه می‌شود. نخستین نسخه این شاخص که در سال ۲۰۲۱ به انجام رسیده ۳۰ کشور جهان را از نظر گذرانده و مورد ارزیابی قرار داده است. معیارهای پنجگانه این شاخص عبارتند از:

۱- عدم صدور احکام و اقدامات تند

در بسیاری از کشورها توسل به اقدامات تند و ناقض حقوق بخشی از واکنش دولت‌ها نسبت به جرایم مخدری را تشکیل می‌دهد. این امر شامل مجازات اعدام برای مجرمان این حوزه (به ویژه در سه کشور، هند، اندونزی و تایلند)، کشتار فراقانونی (در ۶ کشور به طور مرتب اتفاق می‌افتد، از جمله در مکزیک که به شدت رایج است و در برزیل که امری عادی تلقی می‌شود). اجرای قوانین مواد مخدری توسط نظامیان (که در حداقل ۱۴ کشور رایج گزارش شده است).

تقریباً در نیمی از کشورهایی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته، مجازات حبس ابد برای جرایم مخدری وجود دارد، همچنین در این کشورها نوعی از «تعهد غیر ارادی» برای افرادی که از مواد مخدر به عنوان نوعی «درمان» استفاده می‌کنند به گستردگی دیده می‌شود (به درجات مختلف گزارش شده است. در ۲۵ کشور از ۳۰ کشور مورد مطالعه در اینجا).

۲- تناسب توسل به مبحث عدالت کیفری:

تأکید این شاخص بر نقض گسترده حقوق بشر در دستگاه عدالت کیفری برخی کشورهاست که به نام کنترل مواد مخدر انجام می‌شود، از جمله اعمال خشونت آمیز و شکنجه توسط پلیس (که تنها در ۶ کشور از ۳۰ کشور به عنوان رویدادی نادر در نظر گرفته می‌شود) و البته مواردی از دستگیری خودسرانه و بازداشت (فقط در ۳ کشور نادر در نظر گرفته شده است). حقوق محاکمه عادلانه در ۱۳ کشور به شدت محدود شده است. توسل مطلق به رویکرد عدالت کیفری همچنین بر برخی گروه‌های قومی و جنسیتی خاص در کشورهای مختلف (و به‌ویژه بر گروه‌های کم درآمد) در تمام ۳۰ کشور تأثیری منفی برجا نهاده است.

در نهایت، علیرغم تلاش‌های ۸ کشور برای جرم زدایی از مصرف و نگهداری مواد مخدر و توسط ۲۹ کشور برای ارائه مجازات‌های جایگزین زندان و سلبی، بیشتر افرادی که پایشان به بحث‌های کیفری باز می‌شود، مرتکب جرایم غیرخشونت آمیز شده‌اند. به موازات آن، در حالی که هیچ یک از ۳۰ کشور دارای بازداشت پیش از محاکمه اجباری نیستند، ۲۴ مورد از آنها حداقل مجازات اجباری را برای جرایم مواد مخدر اعمال می‌کنند که بیشتر آنها می‌توانند برای جرائم بار اول اعمال شوند.

۳- سلامت و کاهش آسیب

به طور مثبت، اکثر اسناد سیاست و استراتژی کشورها به صراحت از کاهش آسیب حمایت می‌کنند. با این حال، اجرا باعث نگرانی است. بودجه برای خدمات کاهش آسیب تنها در ۵ کشور از ۳۰ کشور موجود در این شاخص کافی است. پیش بینی می‌شود که در ۱۵ کشور سطح فعلی بودجه در ۳ تا ۵ سال آینده کاهش نیز یابد؛

³ involuntary confinement

این شاخص همچنین این واقعیت شوک آور را یادآور می‌شود که مداخلات کاهش آسیب به شدت ناکافی هستند، به طوری که دسترسی گسترده به برنامه‌های سوزن و سرنگ تنها در ۵ کشور تحت پوشش این شاخص وجود دارد، درمان با آگونیست مواد افیونی در ۴ کشور، توزیع همتایان نالوکسان در ۳ مورد، و هیچ کشوری پوشش گسترده‌ای از خدمات سنجش دارو را گزارش نکرده است.

۴- دسترسی به داروهای کنترل شده

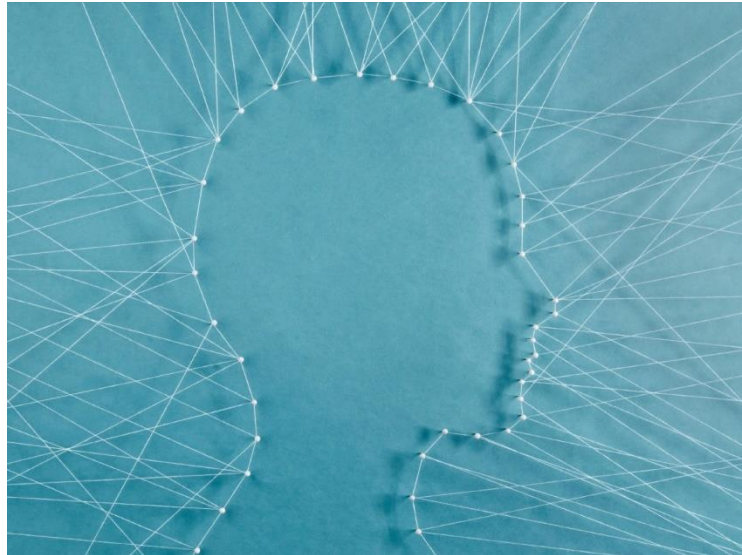
اگرچه همه کشورها به جز ۲ کشور (کنیا و مراکش) صراحتاً تعهد تضمین دسترسی به داروهای کنترل شده را در قوانین ملی یا اسناد بالادستی خود به رسمیت می‌شناسند، اما تنها یک سوم کشورهای مورد بررسی دولت‌ها در دسترس بودن این امر را در عمل پیگیری و تضمین می‌کنند.

در دسترس بودن و دسترسی افراد نیازمند به ویژه در کشورهای شمال جهانی متمرکز است. این شاخص همچنین بر تفاوت‌های دسترسی در هر کشور تأکید می‌کند، با موقعیت جغرافیایی و وضعیت اجتماعی-اقتصادی - و تا حدی جنسیت و قومیت - نقش عمده‌ای در توانایی افراد برای دسترسی به داروهای کنترل شده بازی می‌کند.

۵- توسعه

چهار کشور افغانستان، کلمبیا، جامائیکا و تایلند از میان ۳۰ کشور مورد نظر در این شاخص از منظر توسعه نیز ارزیابی شدند و همگی نتایج ضعیف را در این باره نشان دادند. داده‌ها نشان می‌دهند که توسعه جایگزین در رویکرد ریشه‌کنی محصولات کشاورزی و امنیتی ریشه‌دار است. این وضعیت علیرغم تلاش‌هایی است که برخی کشورها برای گنجاندن برنامه‌های توسعه جایگزین خود در یک استراتژی توسعه گسترده‌تر یا در نظر گرفتن ملاحظاتی مانند حفاظت از محیط زیست انجام داده‌اند. حصول اطمینان از توالی کافی در برنامه‌های توسعه جایگزین برای اکثر کشورها، به استثنای افغانستان که این عامل را به طور جدی تری در نظر گرفته است، همچنان یک تلاش دست نیافتنی است.

به طور مشابه، سطح مشارکت جوامع آسیب دیده در برنامه‌های توسعه جایگزین ناامید کننده است، به جز در تایلند که در آن تلاش‌هایی در این زمینه انجام می‌شود. به طور کلی، مزایای سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه جایگزین برای زنان، جوانان و گروه‌های کم درآمد در کلمبیا، جامائیکا و تایلند محدود و در افغانستان متوسط گزارش شده است.

شاخصه‌های مقدماتی شخصیت اعتیادآور

امروزه در مباحث روانشناسانه جستاری تحت عنوان «شخصیت اعتیادآور» یا «شخصیت مستعد اعتیاد» جای خود را کاملاً باز کرده است. منظور از شخصیت مستعد اعتیاد داشتن رفتارها و افکاری است که می‌تواند در آینده منجر به شکل‌گیری نوعی از اعتیاد در فرد شود. البته در اینجا منظور از اعتیاد هم اعتیاد شیمیایی به ماده‌ای خاص است و هم اعتیاد رفتاری. در حقیقت این ویژگی‌ها فرد را مستعد گرفتار شدن در دام اعتیاد می‌سازد. البته شاخصه‌های شخصیت اعتیادآور دارای سطح‌بندی است و می‌توان از ویژگی‌های اولیه و مقدماتی در برابر ویژگی‌های شدیدتر و نهادینه شده سخن به میان آورد. معمولاً دیده شده که ویژگی‌های مقدماتی در طول زمان به ویژگی‌های شدیدتر مبدل شود:

دروغ‌گویی

اعتیاد به دروغ‌آغاز اعتیاد واقعی است. معمولاً یکی از ویژگی‌های افرادی که بعداً به مصرف‌کننده مبدل می‌شوند، زیاد دروغ گفتن است. فرد با دروغ گفتن به دیگران می‌کوشد از بیان واقعیت‌هایی که ممکن است منجر به بار شدن مسئولیت بر او شود و یا واقعیت‌های ناخوشایندی را در پی داشته باشد، فرار کند. در حقیقت وقتی تلاش برای فرار از واقعیت و حل‌اجایی و تحلیل نکردن موقعیت‌های مختلف (که بسیاری از آنها معمولاً با تفکر نقادانه قابل حل شدن است) به رفتاری همیشگی و عادی تبدیل شود، فرد برای فرافکنی درباره تصمیمات (احتمالاً اشتباه) خود آماده‌تر می‌شود و همه رفتارهای منفی خود را با مقصر قلمداد کردن دیگران توجیه می‌کند. دروغ‌گویی به دیگران در بلندمدت باعث می‌شود خود فرد نیز دروغ‌هایی که گفته را باور کند. یکی از این تصمیم‌ها نیز اغلب مصرف مواد مخدر است.

رفتار تکانشی

رفتار تکانشی به این معنی است که فرد به تأثیر و پیامدهای رفتار خود فکر نکند. این امر طیف وسیعی از رفتارهای متفاوت را شامل می‌شود از «رانندگی در حالت مستی» گرفته تا «برداشتن اموال اعضای خانواده بدون اطلاع و اجازه آنان» و یا حتی صرف «واکنش‌های تند و خارج از اندازه در قبال هرگونه اختلاف». البته نمی‌توان انکار کرد که برخی

مواقع قضاوت‌های ما درباره دیگران اشتباه و یا ناشی از تعارض منافع است، اما معمولاً در بلند مدت درباره اینکه فردی دارای رفتار تکانشی است یا نه، میان اطرافیان وی اجماع نظر به‌وجود می‌آید. رفتار تکانشی می‌تواند در بلند مدت فرد را مستعد اعتیاد سازد زیرا دیده شده برخی از افرادی که بدون دوراندیشی و در نظر گرفتن پیامد رفتارشان به رفتارهای خاصی روی می‌آورند، همان افرادی هستند که مثلاً برای فرار از مشکلات خود مواد مصرف می‌کنند.

رفتار مجرمانه (قانون شکنی)

یکی از رفتارهایی که می‌تواند زمینه اعتیاد را در فرد فراهم کند، رفتار مجرمانه است. این رفتار معمولاً به دوستانه کلی خفیف (مثل رد شدن از چراغ قرمز، انداختن آدامس و زباله و ته‌سیگار در معابر و...) و شدید (دزدی و جنایت و...) تقسیم می‌شود. ممکن است رفتارهای قانون‌شکنانه خفیف رفتارهای شدیدتر را در پی بیاورند. در این زمینه ضرب‌المثل معروف ایرانی «تخم مرغ دزد، شتر دزد می‌شود» گویای همین رفتار است. نوع حاد و شدید آن را در برخی از معتادان می‌بینیم که وقتی بی‌پول می‌شوند برای به دست آوردن آن جهت هزینه در زمینه تأمین مواد مخدر و یا مشروبات الکلی دست به هر اقدامی می‌زنند.

مسئولیت‌گریزی

پاسخگو و مسئولیت‌پذیر نبودن در قبال پیامدهای رفتار و گفتار از ویژگی‌های کلاسیک شخصیت اعتیادآور است. معمولاً لازم است مسئولیت‌پذیری و پاسخگو بودن در قبال رفتارها به افراد از سنین پایین آموزش داده شود به طوری که افراد اساساً انگیزه کمتری برای فرار از مسئولیت یا سرزنش دیگران پیدا کنند. در برخی موارد دیده شده که افراد موضوعاتی کوچک، روزمره و دارای اهمیت اندک (مانند استفاده از برخی تکیه کلام‌ها در کودکان) را با مسئولیت‌گریزی و انداختن تقصیرات برعهده دیگران به گره کوری تبدیل می‌کنند که خود به یک نقطه عطف در نحوه تفکر آنان مبدل می‌شود. مثلاً برخی کودکان برای فرار از تنبیه از سوی والدین خود تلاش می‌کنند مسئولیت را به گردن دیگری بیندازند و این امر در اثر تکرار به یک رفتار همیشگی در فرد مبدل می‌شود. بسیاری از مصرف‌کنندگان مواد مخدر امروز مدعی هستند که قربانی سوء رفتار دیگران شده‌اند. اگرچه در برخی از موارد واقعاً پای عضوی از خانواده یا گروه‌های دوستی و... در میان بوده و این واقعیت قابل انکار نیست، اما در تحلیل نهایی نمی‌توان هیچ فردی را بخاطر گرفتار شدن در بند اعتیاد کاملاً میرا از مسئولیت دانست. صرفاً می‌توان گفت مثلاً در خصوص کودکی که در خانواده دارای عضو معتاد متولد می‌شود به نسبت سمی بودن شرایط این مسئولیت کمتر خواهد بود.

هیجان‌طلبی مفرط

فردی که هیجان طلب است، دائما درصدد تجربه کردن احساسات و رفتارهایی است که به ترشح آدرنالین منجر می‌شود. افراط در این امر می‌تواند افراد را به تجربه مصرف مواد مخدر یا الکل نیز متمایل سازد. بدین ترتیب می‌بینیم که رفتاری که وجود حدی از آن برای تحرک فرد و زندگی او لازم و ضروری است در صورت افراطی شدن ممکن است به اعتیاد و گرفتاری همیشگی برای وی بیانجامد.

فرجام سخن

نخستین خبر این شماره از بولتن مخدوری جهان به همانطور خشن‌ترین و خطرناک‌ترین شهرهای جهان اشاره می‌کرد. همانطور که مشاهده شد، کشور مکزیک دارای بیشترین تعداد شهرهای خشن در جهان است. از ۱۰ شهر خشن مورد بحث در این مقاله، ۷ مورد از این خشن‌ترین شهرها (سلایا، تیخوانا، سیوداد خوارز، سیوداد اوبرگان، ایراپواتو، انسنادا و اوروآپان) در مکزیک قرار دارند. علاوه بر شهرهای مکزیک در این فهرست، شهرهای دیگری نیز از ایالات متحده، برزیل و آفریقای جنوبی هستند.

در همین راستا خبرگزاری فرانسه می‌نویسد: رئیس پیشین بخش عملیات بین‌المللی آژانس مبارزه با مواد مخدر آمریکا، اعلام کرد گسترش جنایات سازمان یافته، خشونت و آدم‌کشی در مکزیک، این کشور را به یک گورستان تبدیل کرده است. «مایک ویگیل» که در گذشته مسئول عملیات بین‌المللی آژانس مبارزه با مواد مخدر آمریکا بوده است، اعلام کرد طبق آمار و ارقام رسمی که مقامات مکزیک منتشر کرده‌اند در سال ۲۰۱۷ بیش از بیست و سه هزار و یکصد مورد قتل تا پایان نوامبر امسال در این کشور اتفاق افتاده است به این ترتیب سال کنونی میلادی را باید مرگبارترین سال در مکزیک از زمان آغاز ثبت این آمار در بیست سال پیش دانست. مایک ویگیل که در حال حاضر به عنوان تحلیلگر فعالیت می‌کند افزود عوامل و مسائل متعددی در افزایش شدید و نگران‌کننده خشونت در مکزیک دخیل هستند و به نظر نمی‌رسد که موج خشونت و آدم‌کشی در این کشور تمامی داشته باشد. تجزیه کارتل‌های بزرگ مواد مخدر در پی جنگی که فلیپه کالدرون، رئیس‌جمهور پیشین مکزیک در سال ۲۰۰۶ بر ضد قاچاق مواد مخدر در این کشور آغاز کرد، یکی از عوامل موثر در این پدیده است اما در این میان تاثیر فساد گسترده در میان نیروها و مسئولان پلیس مکزیک را نیز بر این پدیده نمی‌توان نادیده گرفت. طبق آمار و ارقام رسمی منتشر شده در مکزیک، از زمانی که دولت این کشور در سال ۲۰۰۶ بر ضد گروه‌های قاچاق مواد مخدر و تبهکاران اعلام جنگ کرد بیش از یکصد و هفتاد هزار نفر کشته و بیش از بیست و هشت هزار نفر ناپدید شده‌اند. مقامات مکزیک آمار دقیق افرادی را که مستقیما در ارتباط با جنایات سازماندهی شده در این کشور کشته یا ناپدید شده‌اند، منتشر نکرده‌اند. مایک ویگیل تصریح کرد عملیات نظامی گسترده دولت مکزیک به کارتل‌ها و باندهای قاچاق مواد مخدر با بازداشت بسیاری از سرکرده‌های باندهای جنایی سازمان یافته و تبهکار همراه شد اما این عملیات موجب تقسیم باندهای بزرگ جنایی به چندین و چند گروه و در نتیجه افزایش خشونت‌ها در این کشور شد.

دومین موضوعی که در این بولتن مورد بررسی قرار گرفت، ادامه یافتن خطر مواد مخدر افغانستان برای هندوستان است. همچنین گفته می‌شود که میانمار نیز تا حدی در حال بازگشت به مدار کشت و تولید مواد مخدر است. اگرچه سخنگوی طالبان در چند مرحله از عزم این جنبش برای ممنوع سازی تولید مواد مخدر خبر داده است. قدر مسلم آنکه این اتفاق هنوز نیفتاده به گفته رسانه های محلی هنوز هیچ تحولی در این زمینه به وجود نیامده است.

در همین راستا سازمان ملل در گزارش جدید خود اعلام کرد که تولید مواد مخدر در افغانستان برای پنجمین سال متوالی افزایش یافته و از مرز ۶ هزار تن عبور کرده است. بلومبرگ نیز در این راستا گزارش داد: سازمان ملل گفته که تولید خشخاش در سال ۲۰۲۱ از ۶۸۰۰ تن در افغانستان عبور کرده و پس از تحولات اخیر در افغانستان و قدرت گرفتن طالبان قیمت مواد مخدر در دو ماه اوت و سپتامبر افزایش یافته است. سازمان ملل تاکید کرد که تولید مواد مخدر در افغانستان به دلیل گرانی قیمت تریاک و همچنین افزایش فقر در این کشور ۸ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته است. طبق این گزارش، افغانستان به رغم تلاش جامعه جهانی، بزرگترین تولیدکننده مواد مخدر در جهان است و ۸۷ درصد تریاک دنیا با گردش مالی ۹ میلیارد دلار از این کشور تامین می‌شود. سازمان ملل تخمین زده که افغانستان از تولید مواد مخدر به ۱٫۸ تا ۲ میلیارد درآمد داشته و بیشتر درآمد تولید و فراوری مواد مخدر به جیب قاچاقچیان در خارج از این کشور ریخته می‌شود. این در حالی است که کشاورزان در جنوب افغانستان از جمله هلمند و قندهار می‌گویند که کشت مواد مخدر طی سال جاری در مقایسه با سال‌های گذشته افزایش یافته است. برخی از کشاورزان دلیل افزایش کشت مواد مخدر را نبود فرصت شغلی و عدم سود کشت سایر محصولات زراعی عنوان کردند.

انتشار شاخص جهانی سیاست مخدوری سومین موضوعی است که در این شماره از بولتن مخدوری جهان بدان اشاره شده. به ابتکار کنسرسیوم بین المللی سیاست مخدوری از این پس معیاری جدید با عنوان «شاخص جهانی سیاست مخدوری» برای سنجش بنیان‌های نظری و نیز تأثیرات عملی سیاست‌های مخدوری هر دولت در جهان تدوین و به صورت سالانه منتشر می‌شود. این شاخص به مقایسه عملکرد کشورهای مختلف می‌پردازد و نشان می‌دهد سیاست مخدوری هر دولت تا چه میزان با اصول سازمان ملل متحد از جمله حقوق بشر، سلامت و توسعه همخوانی دارد. بدین ترتیب این شاخصی مکانیزمی برای ارزیابی و پاسخگویی در زمینه سیاست مخدوری است. ۷۵ شاخص جزئی این شاخص را تشکیل می‌دهد و در نهایت این تعداد در ۵ شاخص کلی تر خلاصه می‌شود. انتظار می‌رود با انتشار این شاخص افقی جدید به روی تحلیل‌های این حوزه باز شود.

در چهارمین خبر این بولتن به معیارهای مقدماتی «شخصیت مستعد اعتیاد» یا «شخصیت اعتیادآور» پرداختیم که اخیراً در مراکز پژوهشی جهان دوباره در مرکز توجه قرار گرفته است. طرز فکر اعتیادآور چگونه ایجاد می‌شود؟ چرا در برخی افراد فرایند های فکری سالم ایجاد می‌شود و در برخی دیگر طرز فکر آشفته؟ کسی به طور کامل جواب این سؤال‌ها را نمی‌داند، زیرا وابستگی شیمیایی یک بیماری پیچیده است که از ترکیب پیچیده ای از عوامل جسمی، روانی و اجتماعی تشکیل شده است. درک کردن نحوه پیدایش طرز فکر اعتیادآور ممکن است به پیشگیری از طرز فکر اعتیادآور و در نتیجه اعتیاد به موادمخدر کمک کند. اما این امر برای درمان و بر طرف کردن طرزفکر اعتیادآور ارزش کمی دارد.

قانع ترین نظریه در پیدایش طرزفکر اعتیادآور در سال ۱۹۸۳ توسط دکتر دیوید سدلاک ارائه شده است. سدلاک طرزفکر اعتیادآور را به این صورت توصیف می‌کند: « طرزفکر اعتیادآور ناتوانی فرد در اتخاذ تصمیم درست برای خود است». او

اشاره می کند که این وضعیت یک ناتوانی اخلاقی در قدرت اراده فرد نیست، بلکه یک بیماری در اراده فرد و ناتوانی او در استفاده از اراده است. سدلاک تأکید می کند که این اختلال خاص طرز فکر، بر سایر انواع استدلال تأثیر نمی گذارد. بنابراین شخصی که دچار یک اختلال در طرز فکر می شود، ممکن است باهوش، خلاق، قانع کننده و دارای توانایی استدلال های علمی و فلسفی معتبر باشد. سدلاک می گوید که ویژگی خاص طرز فکر اعتیادآور، ناتوانی در دلیل آوردن برای خود است. این امر می تواند در انواع مختلف مشکلات عاطفی و رفتاری به کار رود، اما بی کم و کاست در انواع اعتیاد دیده می شود.